

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/119/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8316208903
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8316208903.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Diany Vlčkovej v spore žalobcu: POHOTOVOSŤ s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zast. JUDr. Barborou Korenecovou, advokátkou, AK Slnečná 765/3, 900 45 Malinovo, proti žalovanej: V., o zaplatenie sumy 660 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č. k. 7Csp/70/2016-40 zo dňa 14. 06. 2017 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a úspešnej žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že medzi žalobcom a žalovanou boli uzatvorené dve zmluvy o úvere, a to dňa XX. XX. XXXX a XX. XX. XXXX. Na základe predmetných zmlúv poskytol žalobca žalovanej úvery, a to každý vo výške 200 Eur, ktorý sa zaviazala vrátiť spolu s poplatkom vo výške 196 Eur 12.mesačnými splátkami po 33 Eur počnúc dňom XX. XX. a XX. XX. XXXX.

3. Trestným rozkazom Okresného súdu Humenné pod sp. zn. 4T/176/2013 zo dňa 11. 12. 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 01. 01. 2014 súd uznal žalovanú za vinnú z prečinu úverového podvodu, pričom žalobca bol odkázaný s nárokom na náhradu škody na občiansko-súdne konanie.

4. V predmetnej veci má nárok na náhradu škody žalobcu základ v spotrebiteľskej zmluve. Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, pričom spotrebiteľ úver prijíma na svoju spotrebu. Tento vzťah je typickým občiansko-právnym vzťahom. V súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa, je potrebné v prípade dualistickej právnej úpravy rovnakých inštitútov (premlčanie, odstúpenie od zmluvy, na tieto vzťahy aplikovať právnu úpravu Občianskeho zákonníka). Na podporu svojej argumentácie poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. 04. 2015 pod sp. zn. 3MCdo/4/2014, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že ust. § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou (pred 01. 05. 2014).

5. Vzhľadom na skutkové okolnosti danej právnej veci bol súd prvej inštancie toho názoru, že poškodený žalobca sa dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá okamihom, kedy zistil skutkové okolnosti

rozhodujúce pre vymedzenie vzniknutej škody a zodpovedného subjektu. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nemožno automaticky spájať s okamihom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku v trestnej veci. V predmetnej trestnej veci podľa vyjadrenia žalobcu podal sám trestné oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania prečinu úverového podvodu žalovanou, teda je nepochybné, že už týmto momentom disponoval vedomosťou o skutkových okolnostiach týkajúcich sa vzniknutej škody a zodpovedného subjektu. Následne v trestnom konaní bola žalovaná uznaná vinnou z prečinu úverového podvodu a trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť dňa 01. 01. 2014. Preto dospel k záveru, že najneskôr ku dňu 01. 01. 2014 žalobca nepochybne mal vedomosť o skutkových okolnostiach týkajúcich sa vzniknutej škody, ako aj zodpovedného subjektu za škodu. Subjektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobcu voči žalovanej súdnou cestou tak začala plynúť dňom 02. 01. 2014 a uplynula 02. 01. 2016. V danej veci však bola žaloba podaná až dňa 23. 09. 2016, teda po uplynutí zákonnej 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby. Nárok žalobcu na náhradu škody proti žalovanej je premlčaný, a preto ho súd prvej inštancie v celom rozsahu zamietol.

6. Výrok o trovách odôvodnil ust. § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

7. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

8. Ako dôvod uviedol, že postavenie žalovanej ako spotrebiteľa odmieta. Dňa XX. XX. XXXX a XX. XX. XXXX uzatvoril so žalovanou zmluvy o úvere, na základe ktorých bol poskytnutý úver v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka s tým, že všetky právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom. Uzatvorené zmluvy preto nie je možné považovať za zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Súdna prax zhodne určila použitie Obchodného zákonníka nezávisle na dohode strán v prípade sporov zo zabezpečenia záväzkov zo zmluvy o úvere, ako aj v prípade vydania bezdôvodného obohatenia na základe neplatnej zmluvy o úvere. Je teda nepochybné, že zmluva o úvere sa bez ohľadu na dohodu zmluvných strán riadi Obchodným zákonníkom (§ 261 ods. 3 písm. d)). V zmysle ust. § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak bolo právo priznané právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, premlčuje sa za 10 rokov odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť. Uviedol, že v danom prípade nie je možné aplikovať ust. § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka a má za to, že v danom prípade je nutné aplikovať ust. § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa najneskôr právo na náhradu škody premlčí za tri roky a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za 10 rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla. Plynutie objektívnej premlčacej doby nezávisí od žiadnej subjektívnej vedomosti žalobcu a jej začiatok sa viaže na objektívne stanovenú skutočnosť vzniku škody. Z uvedeného je zrejmé, že začiatok plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby je navzájom nezávislý. Premlčanie práva na náhradu škody však aj napriek špecifickému charakteru úpravy treba posudzovať v súvislosti so všeobecnými ustanoveniami upravujúcimi právny režim premlčania. Ak bolo právo na náhradu škody priznané právoplatným rozhodnutím súdu, prichádza do úvahy aplikácia ust. § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v tomto prípade sa neuplatní kombinovaná premlčacia lehota. Zároveň má za to, že v danom prípade súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil premlčanie uplatneného nároku ex offa v zmysle ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z.. Nárok na náhradu škody v danom prípade už nie je založený zmluvou, ale protiprávnym konaním škodcu, t. j. naplnením predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle ust. § 420 Občianskeho zákonníka. Žalobca sa v predmetnom konaní nedomáha zaplataenia dlžnej sumy vyplývajúcej zo zmluvy, ale náhrady škody spôsobenej protiprávnym konaním žalovanej, preto nie je možná aplikácia ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z..

9. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadřila.

10. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 - § 381 CSP, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a zistil, že odvolanie žalobcu dôvodné nie je.

11. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutkových okolností bol vyvodený správny právny záver. V danom prípade žalobcom uplatnený nárok má svoj základ v zmluvách o úvere uzatvorenej medzi stranami sporu dňa XX. XX. a XX. XX. XXXX. V zmluve o úvere okrem údajov potrebných na identifikáciu žalovanej (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, rodné číslo a číslo občianskeho preukazu), iné údaje umožňujúce identifikovať žalovanú ako subjekt konajúci v rámci

predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (obchodné meno, IČO, miesto podnikania, číslo živnostenského registra, iné oprávnenie ako živnostenský list) vôbec uvedené nie sú. Zároveň v zmluve o úvere uzatvorenej dňa XX.. XX. XXXX nebol ako účel poskytnutých finančných prostriedkov uvedené, že sa tieto poskytujú na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ale bol vyznačený iný účel. Za takejto situácie záver o spotrebiteľskom charaktere zmlúv o úvere má oporu vo vykonanom dokazovaní.

12. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravoval v čase uzatvorenia zmlúv o úvere Občiansky zákonník v ust. § 52. Podľa uvedeného ustanovenia spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľských zmlúv nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Obdobným spôsobom je osoba spotrebiteľa definovaná aj v zákone č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

13. V danom prípade je nesporné, a to vzhľadom na povahu účastníkov uvedených zmlúv, že predmetné zmluvné vzťahy sú vzťahom spotrebiteľským, keďže žalobca pri ich uzatváraní konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalovaná predmetné zmluvy uzatvárala ako fyzická osoba - nepodnikateľ, nakoľko v úverových zmluvách bola označená identifikačnými znakmi typickými pre fyzické osoby - nepodnikateľov. Pokiaľ ide o vyznačenie účelu poskytnutého úveru, vrátane vyhlásenia klienta, za akým účelom poskytnuté peňažné prostriedky použije, ide podľa názoru súdu o nekalú obchodnú prax u žalobcu, konštatovanú už vo viacerých rozhodnutiach všeobecných súdov Slovenskej republiky, ktorým účelovo obchádza ustanovenia chrániace spotrebiteľov, aby sa tým vyhol posúdeniu zmluvného vzťahu podľa zákona o spotrebiteľských úveroch.

14. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť v žiadnom prípade len všeobecný nič nehovoriaci údaj o poskytnutí úveru na výkon povolania alebo zamestnania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis na výkon povolania alebo zamestnania s uzatvorením konkrétnej zmluvy, a či dlžník pri uzatváraní zmluvy skutočne konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Túto dôkaznú povinnosť si žalobca nesplnil, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi žalobcom a žalovanou rovnaký vplyv, ako keby v zmluve účel jej uzatvorenia uvedený nebol.

15. Novela Občianskeho zákonníka účinná od 01. 04. 2015 doplnila ust. § 52 ods. 2 o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu, pričom tento právny záver priamo vyplýva z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 05. 2015 pod sp. zn. 8MCdo/13/2014.

16. V uvedenej veci Najvyšší súd SR konštatoval, že aj bez riešenia otázky, či je opodstatnená námietka generálneho prokurátora o tom, že premlčanie malo byť posudzované podľa ustanovení Obchodného a nie Občianskeho zákonníka, je zrejmé, že aj keby Najvyšší súd SR zrušil mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, tento by musel vziať na zreteľ ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. a orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy by bol povinný prihliadnúť na zákonný dôvod, ktorý bráni priznať plnenie požadované žalobou. Mal by tiež zohľadniť ust. § 52 ods. 2 vetu tretiu Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Právne predpisy, ktorých súčasťou sú oba tieto ustanovenia nemajú prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou týchto právnych predpisov. Z vyššie uvedených

ustanovení teda vyplýva, že v prípade zrušenia rozsudkov napadnutých mimoriadnym dovolaním by súd prvej inštancie posudzoval plynutie premlčacej doby podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho by rozhodol tak, ako v rozsudku, ktorý navrhol generálny prokurátor zrušiť.

17. V danom prípade je právne bezvýznamný poukaz žalobcu na ust. § 110 ods. 1 a § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ust. § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka ustanovuje pri právach priznaných právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu 10-ročnú premlčaciu dobu. Vo veci 4T/176/2013 žiadne právo na náhradu škody žalobcovi priznané nebolo, ale tento bol so svojim nárokom odkázaný na občianskoprávne konanie, čo vyplýva priamo z trestného rozkazu Okresného súdu Humenné zo dňa 11. 12. 2013 pod sp. zn. 4T/176/2013. Trestný rozkaz bol doručený žalobcovi 20. 12. 2013 a tento nadobudol právoplatnosť dňa 01. 01. 2014. Na základe uvedených skutočností mal preto žalobca najneskôr odo dňa právoplatnosti trestného rozkazu vedomosť o potrebe uplatniť si nárok na náhradu škody v občianskoprávnom konaní, o osobe škodcu, ako aj o výške škody.

18. Pri premlčaní nároku na náhradu škody je ustanovená kombinovaná premlčacia lehota, a to subjektívna v § 106 ods. 1 OZ a objektívna v § 106 ods. 2 OZ. Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne, na sebe nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemôže prekročiť. Subjektívna premlčacia doba je 2-ročná a na začatie jej plynutia vždy treba rešpektovať subjektívnu stránku poškodeného týkajúcu sa jeho vedomosti o škode a vedomosti o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, teda o zodpovednom subjekte.

19. Žalobca ako poškodený sa dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá najneskôr dňom právoplatnosti trestného rozkazu. Žalobu na náhradu škody podal na súde prvej inštancie až 23. 09. 2016 po uplynutí 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby vyplývajúcej z ust. § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak odo dňa, keď sa žalobca dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, do uplatnenia práva na náhradu škody uplynul čas uvedený v ust. § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčalo, aj keby išlo o škodu spôsobenú úmyselne. Neprichádza tu preto už do úvahy aplikovanie právnej úpravy objektívnej 10-ročnej premlčacej lehoty.

20. Vzhľadom na novú procesnú normu upravenú v ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinnej od 01. 05. 2014, na základe ktorej súd prihliada ex offo na akúkoľvek zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatneniu alebo priznaniu plnenia predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania, aj keby inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával, súd prvej inštancie postupoval správne, pokiaľ prihliadal na premlčanie uplatneného nároku žalobcu na náhradu škody vyplývajúceho zo zmlúv o spotrebiteľskom úvere z úradnej moci.

21. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že náhradu trov konania stranám sporu nepriznal. Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný a úspešnej žalovanej žiadne trovy konania nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).